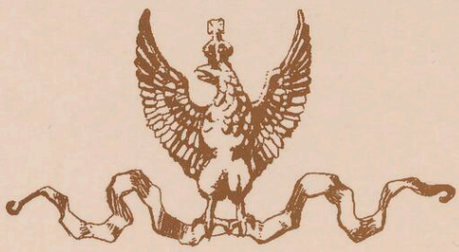
MAZUREK DĄBROWSKIEGO

z refrenem
w opracowaniu

FRYDERYKA CHOPINA

THE DĄBROWSKI MAZURKA

with the refrain
elaborated by

FRYDERYK CHOPIN

PWM
EDITION

Akc. 73/2000

MAZUREK DĄBROWSKIEGO

THE DĄBROWSKI MAZURKA

MAZUREK DĄBROWSKIEGO

z refrenem
w opracowaniu

FRYDERYKA CHOPINA

THE DĄBROWSKI MAZURKA

with the refrain
elaborated by
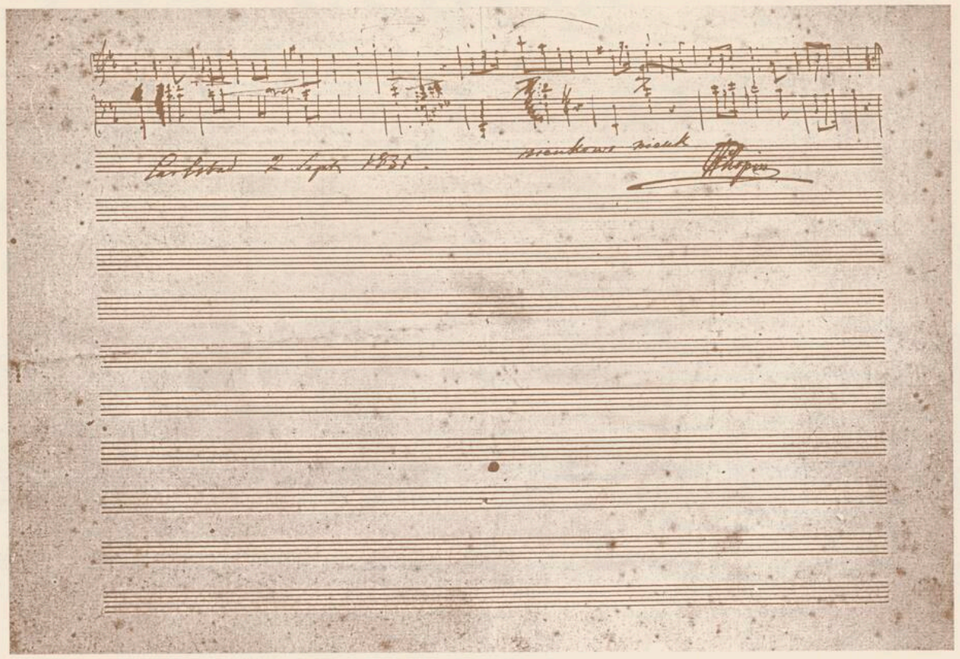
FRYDERYK CHOPIN

Rekonstrukcja
Reconstruction by
Mariusz Dubaj

PWM EDITION
Polskie Wydawnictwo Muzyczne
Kraków 1999

Projekt okładki oraz opracowanie graficzne • Cover and graphic lay-out by
ANNA SĘDZIWY

4858/m
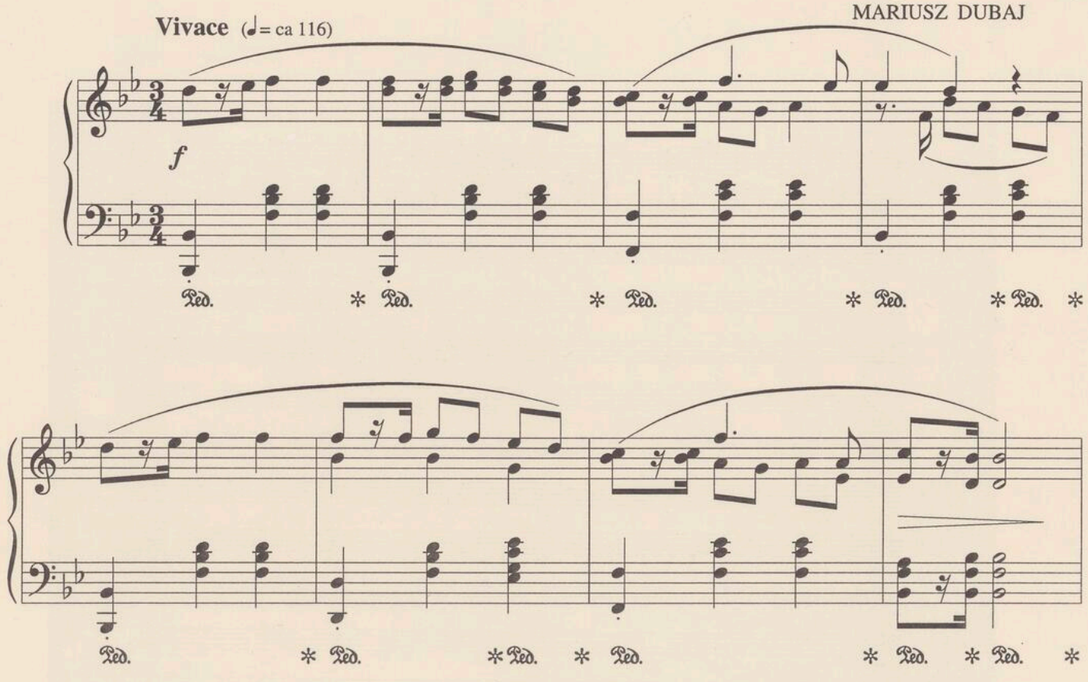

Fryderyk Chopin: autograf refrenu *Mazurka Dąbrowskiego* • Autograph of the refrain of the Dąbrowski Mazurka

MAZUREK DĄBROWSKIEGO
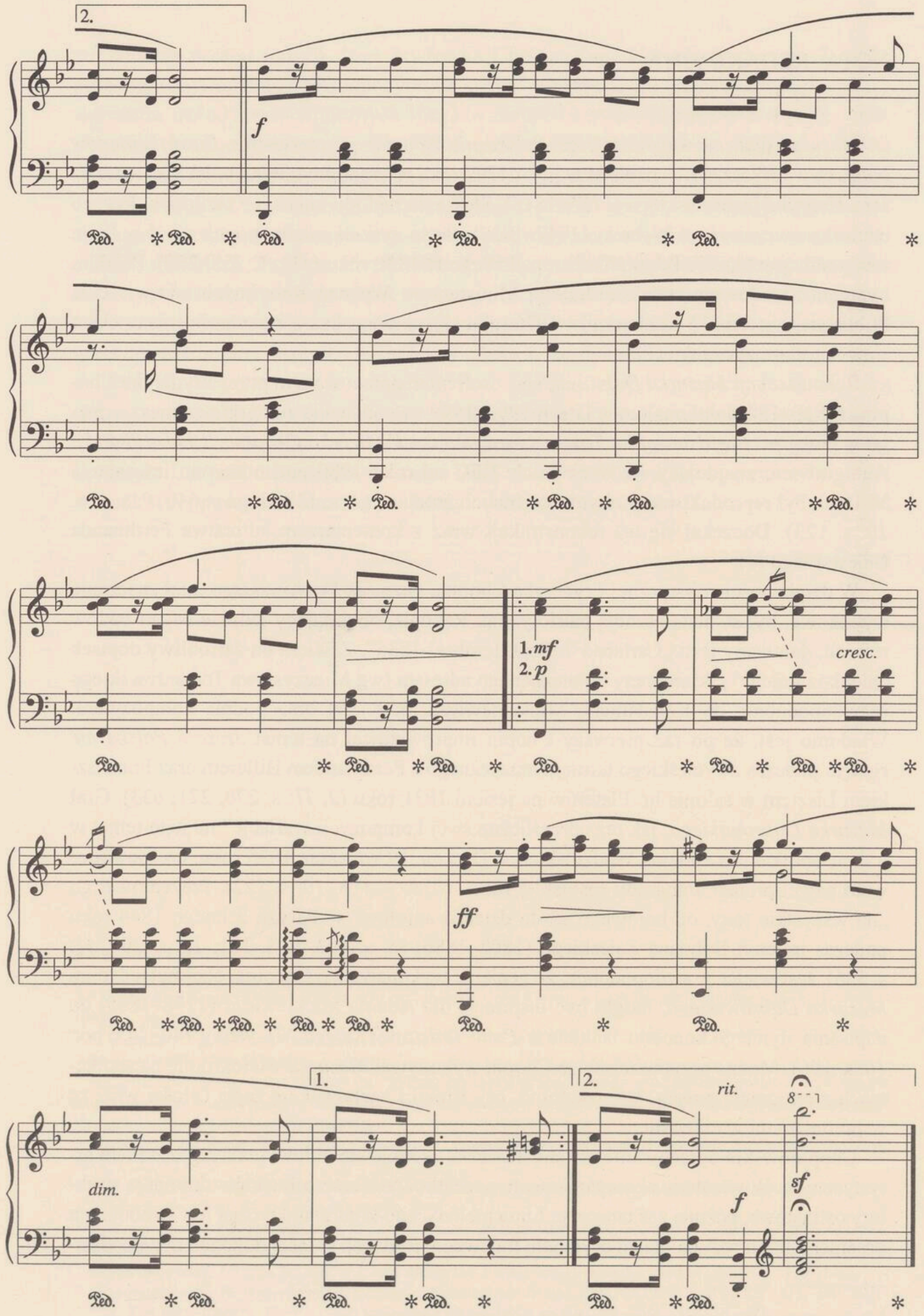
z refrenem w opracowaniu Fryderyka Chopina

Rekonstrukcja / Reconstruction by
MARIUSZ DUBAJ

Vivace (♩= ca 116)

Ed.: © 1999 by PWM Edition, Kraków, Poland. All rights reserved.

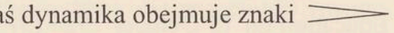
NOTA REDAKCYJNA

Mazurek Dąbrowskiego (Jeszcze Polska nie zginęła) — pierwotnie *Pieśń Legionów polskich we Włoszech* — powstał w lipcu 1797 roku w kręgu Legionów polskich Generała Jana Henryka Dąbrowskiego (1755–1818). Słowa do melodii znanego mazurka ludowego napisał wówczas Józef Wybicki (1747–1822). Pieśń zyskała wielką popularność w kraju i za granicą w okresie Powstania listopadowego w 1830 roku (*11**: s. 258, 259). Polskim hymnem narodowym stała się decyzją Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 15 października 1926 roku (*3*), co wiązało się z ujednoliceniem tekstu słownego i muzycznego (*7*).

Rekonstrukcji *Mazurka Dąbrowskiego* z refrenem opracowanym przez Fryderyka Chopina (1810–1849) dokonałem w latach 1993–1999 na podstawie autografu zamieszczonego w pracy pt. *Pięćdziesiąt lat Towarzystwa Imienia Fryderyka Chopina. 1934–1984* (*5*). Autograf ten, znajdujący się w zbiorach TiFC od roku 1980 pod numerem inwentarza M/1960, był reprodukowany również w innych źródłach (*1*: s. 138, *8*: po s. 640, *9*: s. 176, *10*: s. 123). Doczekał się też rekonstrukcji wraz z komentarzem autorstwa Ferdinanda Gajewskiego (*1*).

W działalności artystycznej Fryderyka Chopina *Mazurek Dąbrowskiego* miał znaczenie wyjątkowe, był swoistą esencją patriotyzmu. Rękopis, obejmujący jedynie osiem taktów refrenu, datowany jest: „Carlsbad 2. Sept. [embre] 1835". Zawiera on żartobliwy dopisek „nieukowi nieuk", skierowany do nieznanego adresata (wg Mieczysława Tomaszewskiego prawdopodobnie do Konstantego Młokosiewicza, *8*: s. 69) oraz podpis kompozytora. Wiadomo jest, że po raz pierwszy Chopin improwizował na temat *Jeszcze Polska nie zginęła* podczas zwycięskiego turnieju muzycznego z Ferdinandem Hillerem oraz Franciszkiem Lisztem w salonie hr. Platerów na jesieni 1831 roku (*2*, *11*: s. 270, 271; 633). Grał *Mazurka Dąbrowskiego*, jak też „prześliczne swej kompozycji wariacje" na jego temat w trakcie spotkania z rodziną Wodzińskich w Dreźnie 19 września 1835 roku, co spowodowało nawet protest ambasady rosyjskiej (*8*: s. 70, *9*: s. 116, *10*: s. 122). Prezentował go „na wszystkie tony, od bojowego aż do dzieci i aniołów" w Paryżu 2 lutego 1844 roku podczas imienin Bohdana Zaleskiego (1802–1886) (*8*: s. 102, *9:* s. 121, *10*: s. 201, *11*: s. 536). Jest wielce prawdopodobne, że genialne wykonawstwo Chopina, obejmujące m.in. *Mazurka Dąbrowskiego*, mogło być inspiracją dla Adama Mickiewicza (1798–1855) do napisania słynnego koncertu Jankiela w *Panu Tadeuszu* (*Księga XII*, wersy 740–745; por. *10*: s. 106). Można przypuszczać, że Chopin wykonywał *Mazurka* wielokrotnie na spotkaniach z emigracją polską. Nie wiadomo, czy istniał i zachował się zapis całości wraz ze wspomnianymi wariacjami.

Chopinowskie opracowanie refrenu *Mazurka* cechuje się indywidualnym kształtem artystycznym. W warstwie akompaniamentu początkowych czterech taktów dominują struktury ostinatowe, później zaś taneczne. Linia melodyczno-kontrapunktyczna jest swobodnym ornamentalnym rozwinięciem oryginału ludowego. Redakcji całości dokonałem na podstawie analizy notacji innych dzieł Fryderyka Chopina (np. *Mazurka B-dur* op. 7 nr 1), porównywania rękopisów Kompozytora z końcowymi wersjami tekstu nutowego, analizy wariantów melodyczno-rytmicznych *Mazurka* znanych z wydań pierwotnych (np. *4*), odniesienia się do udostępnionej mi przez PWM rekonstrukcji Ferdinanda Gajewskiego (*1*) oraz własnej praktyki kompozytorskiej, analitycznej i wykonawczej.

Rekonstrukcja całości obejmuje początkowe osiem taktów w moim opracowaniu oraz zredagowanie Chopinowskiej wersji refrenu pod względem tekstu nutowego, agogiki, dynamiki, artykulacji, frazowania i pedalizacji. W rękopisie Chopina występują uproszczenia notacji, skreślenia i zmiany tekstu nutowego oraz sugestie dynamiczne i artykulacyjne. Wszystkie występujące w autografie oznaczenia zostały zachowane. W zakresie frazowania w rękopisie Chopina jest tylko jeden łuk w takcie 5, zaś dynamika obejmuje znaki w taktach 2, 4, 5, 6 oraz *cresc.* w takcie 3. Pozostałe łuki, agogika, oznaczenia dynamiczne (np. *mf* w takcie 9, *ff* w takcie 13, *dim.* w takcie 15) oraz pedalizacja zostały uzupełnione.

Przyznam, że dokończenie *Mazurka Dąbrowskiego* z refrenem opracowanym przez Fryderyka Chopina nie należało do zadań łatwych. Pozwoliło jednak zaprezentować utwór w zamkniętej pod względem merytorycznym i artystycznym postaci.

Mariusz Dubaj

* Cyfry w nawiasach zaznaczone kursywą odnoszą się do pozycji bibliografii.

Bibliografia

[1] F. Gajewski: *Chopin's Dąbrowski Mazurka*, w: „Journal of the American Liszt Society", Volume 32 (July-December 1993), s. 38–41.
[2] F. Hoesick: *Chopin. Życie i twórczość*, Kraków 1967, tom II, s. 39.
[3] W. Kopaliński: *Słownik mitów i tradycji kultury*, Warszawa 1998, s. 432, 433.
[4] *Mazurek Dombrowski* (sic!). Traduit du Polonais par G. Fulgence. Arrangé avec accompagnement de Piano par Albert Sowinski, w: L. Chodźko: *Histoire des Legions Polonaises en Italie*, Paryż 1829. Materiał udostępniony przez Muzeum Hymnu Narodowego w Będominie.
[5] *Pięćdziesiąt lat Towarzystwa Imienia Fryderyka Chopina. 1934–1984*. Red. H. Wróblewska-Strauss, Warszawa 1984, s. 22, 23.
[6] W. J. Podgórski: *Pieśń Ojczyzny pełna. »Mazurek Dąbrowskiego« w dziejowych rolach*, Warszawa 1994.
[7] *Polskie hymny*. Red. W. Sołtysik, Warszawa 1996, s. 3, 22.
[8] M. Tomaszewski: *Chopin. Człowiek, Dzieło, Rezonans*, Poznań 1998, s. 69, 70, 102, 178, 194, 197, 348, 420, 541, 596, po 640.
[9] M. Tomaszewski: *Chopin*, w: *Encyklopedia Muzyczna PWM*, tom II, Kraków 1984, s. 116, 121, 139, 176.
[10] M. Tomaszewski, B. Weber: *Fryderyk Chopin. Diariusz par image*, Kraków 1990, s. 106, 122, 123, 200, 201.
[11] T. A. Zieliński: *Chopin. Życie i droga twórcza*, Kraków 1998, s. 258, 259, 270, 271, 536, 633.

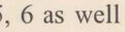
EDITORIAL NOTE

The Dąbrowski Mazurka ("Jeszcze Polska nie zginęła" 'Poland Has not Perished yet') — formerly entitled "Pieśń Legionów polskich we Włoszech" ('The Song of the Polish Legions in Italy') — originated in the Polish Legions of General Jan Henryk Dąbrowski (1755–1818) in Italy in July 1797. The words to the melody of a well-known folk mazurka were then written by Józef Wybicki (1747–1822). The song became very popular both in the country and abroad during the November Uprising in 1830 (*11**: pp. 258–9). It became the national anthem on the decree of the Ministry of Religious Denominations and Public Education on 15 October 1926 (*3*) which was connected with the standardization of the verbal and musical text (*7*).

I reconstructed the Dąbrowski Mazurka with the refrain elaborated by Fryderyk Chopin (1810–1849) between 1993–1999 on the basis of an autograph included in the publication: *Fifty Years of the Fryderyk Chopin Society. 1934–1984* (*5*). This autograph, preserved in the collections of the Fryderyk Chopin Society since 1980 and bearing the call number M/1960, has also been reproduced in other sources (*1*: p. 138, *8:* after p. 640, *9*: p. 176, *10*: p. 123). It has also been reconstructed and furnished with a commentary by Ferdinand Gajewski (*1*).

The Dąbrowski Mazurka was of exceptional importance amongst Chopin's artistic activities with its characteristic infusion of patriotism. The manuscript, comprising only eight bars of the refrain, is dated: "Carlsbad 2. Sept. [embre] 1835". It contains a jocose dedication: "from one ignoramus to another" [nieukowi nieuk], to an unknown addressee (according to Mieczysław Tomaszewski probably to Konstanty Młokosiewicz, *8*: p. 69) as well as the composer's signature. We know that Chopin improvised on the theme of "Poland Has not Perished yet" for the first time during the victorious musical tournament with Ferdinand Hiller and Franz Liszt in the salon of the count and countess Plater in autumn 1831 (*2*, *11*: pp. 270–1; 633). He played the Dąbrowski Mazurka as well as "the beautiful variations of his own composition" on its theme during his meeting with the Wodziński family in Dresden on 19 September 1835, an event which brought a protest from the Russian Embassy (*8*: p. 70, *9*: p. 116, *10*: p. 122). He presented it also "in all the tones, from battle to children and angels" in Paris on 2nd February 1844 during Bohdan Zaleski's (1802-1886) nameday party (*8*: p. 102, *9*: p. 121, *10*: p. 201, *11*: p. 536). It is highly likely that Chopin's performance, including the Dąbrowski Mazurka, could have inspired the description of the celebrated concert by Jankiel in *Pan Tadeusz* by Adam Mickiewicz (1798–1855) (*Book XII*, verses 740–745; cf. *10*: p. 106). We may assume that Chopin performed the Mazurka many times during his meetings with the Polish emigrants. We do not know whether the notation of the whole work together with the above-mentioned variations ever existed and has been preserved.

Chopin's elaboration of the refrain of the Mazurka is characterized by its individual artistic shape. Ostinato structures, and later, dance-like structures predominate in the accompanimental layer of the opening four bars. The melodic-contrapuntal line is a free ornamental development of the folk original. I have realized the final edition of the work on the basis of an analysis of the notation of other works by Fryderyk Chopin (e.g. Mazurka in B flat major Op. 7 No. 1), comparison of his manuscripts with the final versions of the musical text, analysis of the melodic-rhythmic variants of the Mazurka known from the original editions (e.g. *4*), and reference to Gajewski's reconstruction made available by PWM Edition as well as my own compositional, analytical and performance practice.

The reconstruction of the whole comprises the initial eight bars in my elaboration as well as an edition of Chopin's version of the refrain as regards the musical text, tempo variation, dynamics, articulation, phrasing, and pedalling. In Chopin's manuscript we find simplifications of notation, deletions and changes to the musical text as well as dynamic and articulation suggestions. All the indications occurring in the autograph have been preserved. As for the phrasing there is only one slur in bar 5 of the original, whereas the dynamics comprises the signs in bars 2, 4, 5, 6 as well as *cresc.* in bar 3. The remaining slurs, tempo variation and dynamic indications (e.g. *mf* in bar 9, *ff* in bar 13, *dim.* in bar 15), as well as pedalling are my suggestions.

I must admit that the completion of the Dąbrowski Mazurka with the refrain elaborated by Fryderyk Chopin was not an easy task. It made possible, however, the presentation of the work in a complete textual and artistic state.

Mariusz Dubaj

* The italicized figures in brackets refer to the items of bibliography.

Bibliography

[1] F. Gajewski: "Chopin's Dąbrowski Mazurka", in: *Journal of the American Liszt Society*, Volume 32 (July–December 1993), pp. 38–41.

[2] F. Hoesick: *Chopin. Życie i twórczość* (Chopin. Life and Work). Cracow 1967, volume II, p. 39.

[3] W. Kopaliński: *Słownik mitów i tradycji kultury* (Dictionary of Myths and Traditions of Culture). Warsaw 1998, pp. 432–3.

[4] *Mazurek Dombrowski* (sic!) Traduit du Polonais par G. Fulgence. Arrangé avec accompagnement de Piano par Albert Sowinski, in: L. Chodźko: *Histoire des Legions Polonaises en Italie*. Paris 1829. The material made available by the National Anthem Museum at Będomin.

[5] *Pięćdziesiąt lat Towarzystwa Imienia Fryderyka Chopina. 1934–1984* (Fifty Years of the Fryderyk Chopin Society. 1934–1984). Edited by H. Wróblewska-Strauss. Warsaw 1984, pp. 22–3.

[6] W. J. Podgórski: *Pieśń Ojczyzny pełna »Mazurek Dąbrowskiego« w dziejowych rolach* (A Song Full of Mother Country. The Dąbrowski Mazurka in Historical Roles). Warsaw 1994.

[7] *Polskie hymny* (Polish Anthems). Ed. by W. Sołtysik. Warsaw 1996, p. 3, 22.

[8] M. Tomaszewski: *Chopin. Człowiek, Dzieło, Rezonans.* (Chopin. Man, Work, Resonance). Poznań 1998, p. 69, 70, 102, 178, 194, 197, 348, 420, 541, 596, after p. 640.

[9] M. Tomaszewski: "Chopin", in: PWM Encyclopaedia of Music, volume II, Cracow 1984, p. 116, 121, 139, 176.

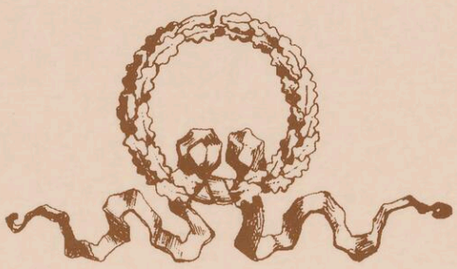
[10] M. Tomaszewski, B. Weber: *Fryderyk Chopin. Diariusz par image* (Fryderyk Chopin. Diary in Images). Cracow 1990 p. 106, 122, 123, 200, 201.

[11] T. A. Zieliński: *Chopin. Życie i droga twórcza* (Chopin, Life and Creative Path). Cracow 1998, p. 258, 259, 270, 271, 536 633.

Redaktor: Barbara Stryszewska
Redaktor techniczny: Piotr Kwaśniewski
Skład komputerowy nut: Bogusław Sowiński

Polskie Wydawnictwo Muzyczne, al. Krasińskiego 11a, Kraków.
Wyd. I. Printed in Poland 1999. Pracownia Poligraficzna PWM.
Zam. nr 106/99

ISBN 83-224-0584-7

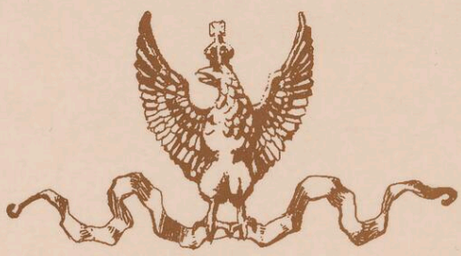

ISBN 83-224-0584-7

MAZUREK DĄBROWSKIEGO

z refrenem
w opracowaniu

FRYDERYKA CHOPINA

THE DĄBROWSKI MAZURKA

with the refrain
elaborated by

FRYDERYK CHOP

PWM
EDITION

